

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПРОГНОЗУВАННЯ КРИЗОВИХ ЯВИЩ В БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ

Криса Тетяна Валеріївна

Науковий керівник доц.,к.е.н. Пасічник Ірина Володимирівна

ДВНЗ «Університет банківської справи»

Харківський навчально-науковий інститут

Актуальність теми. Підвищення ризикованості банківської діяльності внаслідок розвитку фінансових інновацій, кредитної експансії, безпідставного завищення вартості банківських активів, що спостерігається протягом останніх років, обумовлює необхідність впровадження системи антикризового менеджменту, орієнтованої, перш за все, на попередження банківських криз.

Постановка проблеми. Дестабілізація вітчизняних банківських установ, що проявляється через високий рівень проблемних активів, недостатню капіталізацію, повільне зростання кредитних портфелів, недостатню ліквідність призводить до виникнення банківської кризи. Виходячи з того, що банківська система відіграє стратегічну роль у розвитку національної економіки, кризові явища будь-якого банку мають негативні наслідки для широкого кола суб'єктів та можуть призвести до депресивних процесів у всій економіці.

Викладення основного матеріалу. Різноманітні визначення поняття «криза» в економічній літературі дозволяють розглянути банківську кризу з трьох сторін: по-перше, як фактичний стан у якому знаходиться банківський сектор, який виникає при неприбутковій роботі, неефективному управлінні активами і кредиторською заборгованістю, що призводить до нездатності банків здійснювати фінансове забезпечення своєї діяльності. По-друге, як можливий потенційний стан банківського сектору, орієнтований на прогноз з непередбачуваними наслідками, що ставить під загрозу його подальший розвиток. По-третє, як фактичний, або потенційно можливий стан функціонування банківського сектору, орієнтований на результат [1].

Постійно зростаюча глобалізація ринків зумовлює ймовірність виникнення фінансової нестабільності, що є першоосновою виникнення

кризи. Можна виділити три етапи її розвитку: 1) порушення рівноваги в банківському секторі; 2) поширення шоку, що знижує довіру до банків; 3) банкрутство фінансових інституцій та поширення наслідків нестабільності на всю економіку (рис. 1).

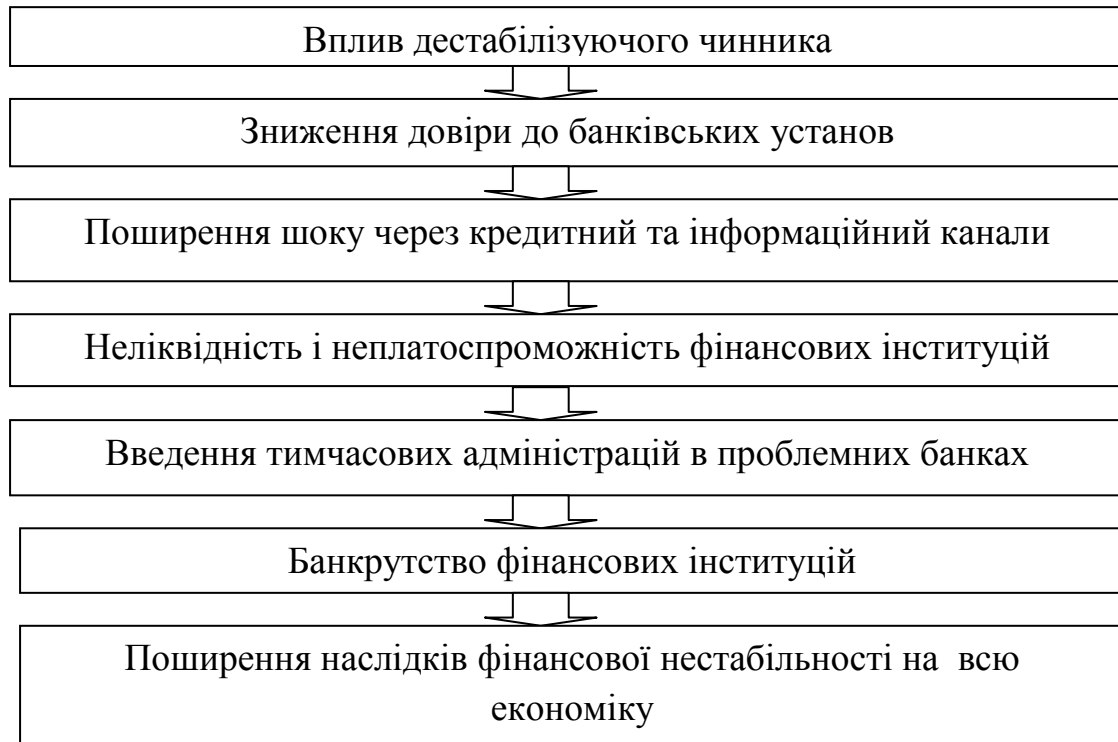

Рис. 1. Етапи розвитку фінансової нестабільності в банківському секторі

У сучасній науковій літературі пропонується такі методичні підходи до прогнозування кризових явищ:

1. Залежно від методики визначення оцінних показників

- коефіцієнтний підхід;
- індексний підхід;
- агрегатний підхід.

2. Залежно від методики дослідження оцінних показників

- динамічний аналіз;
- порівняльний аналіз;
- еталонний аналіз.

3. Залежно від методики формування узагальненого висновку щодо кризи: індексний метод, бальний метод, графічний метод, матричні моделі, статистичні моделі діагностики [2].

Крім даних методичних підходів до прогнозування, важливою є також діагностика кризових явищ у банку, а саме: своєчасна ідентифікація загрози, оцінка діяльності банку як цілісної системи, визначення факторів деструктивного впливу на діяльність, прогнозування фінансового стану з

урахуванням сценаріїв впливу факторів, оцінка масштабу розгортання кризи, виявлення причин її виникнення та оцінка ефективності застосування інструментів її подолання.

Антикризове управління в банківському секторі економіки реалізується шляхом застосування зовнішнього і внутрішнього механізмів. При цьому зовнішній механізм включає діяльність центральних регуляторів, що впливають на діяльність банківського сектору в цілому та посилення пруденційного регулювання позитивно впливає на стабільність системи. До проведених Національним банком України антикризових заходів, що мають позитивний вплив на забезпечення стійкості банківського сектору належать: дотримання політики плаваючого валютного курсу, проведення ранньої діагностики банків та розроблення програм додаткової капіталізації, підтримки платежів за зовнішніми борговими зобов'язаннями через проведення активних валютних інтервенцій на міжбанківському ринку та започаткування аукціонів для підтримки валютних платежів населення за банківськими кредитами. А внутрішній механізм регулює діяльність комерційних банків шляхом розроблення методик внутрішнього аналізу та здійснення заходів, спрямованих на підвищення стійкості та надійності банківських установ сектору [3].

Висновки. Банківські кризи складно подолати, тому єдиним ефективним заходом може бути моніторинг сигнальних показників та стабілізуючий вплив на банківську систему. Ефективна антикризова політика банківського сектору має використовувати методи, що заздалегідь дозволяють передбачити кризові тенденції та системи раннього попередження банківських криз, які мають стати одними із основних інструментів успішної антикризової політики.

Списки використаних джерел:

1. Ребрик Ю.С. Особливості сучасних підходів до діагностики кризових явищ у банку / Ю.С. Ребрик // Формування ринкових відносин в Україні. – 2012. – №12(139). – С. 117 – 122.
2. Степанюк Н.А. Прогнозування кризових явищ в економіці / Н.А. Степанюк // Наукові записки. Серія «Економіка». – 2013. – №23. – С. 103 – 107.
3. Джулай В.О. Антикризове управління в банківському секторі економіки України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 Гроші, фінанси і кредит / В.О. Джулай. – Київ, 2011. – 23.
4. Васильєва Т.А., Афанасьєва О.Б. Прогнозування ризику виникнення кризи в банку / Т.А. Васильєва, О.Б. Афанасьєва // Вісник Української академії банківської справи. – 2013. – №1(34). – С. 74 – 81.